

धार्चे गाउँपालिका

स्थानिय राजपत्र

खण्ड: ७

संख्या: १०

मिति: २०८१/८/१०

भाग-२

धार्चे गाउँपालिका

धार्चे आधारभूत अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१

प्रस्तावना:

धार्चे गाउँपालिकाभित्र स्वास्थ्य सेवाबाट कुनै पनि नागरिक बञ्चित हुने अवस्था आउन नदिन उपलब्ध स्रोत र साधनको समुचित प्रयोग गर्दै नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई प्रत्याभुत गरेको स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकारलाई कार्यान्वयन गर्न, गाउँपालिकाबाट उपलब्ध हुने आधारभूत स्वास्थ्य सेवा लगायतको स्वास्थ्य सेवालाई सहज, प्रभावकारी, व्यवस्थित र गुणस्तरिय बनाउन, गाउँपालिकाले स्थापना गरेको गाउँ अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन गर्न बाञ्छनीय भएकाले गाउँपालिकाको स्थानीय स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७७ को दफा ४४ बमोजिम धार्चे गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

क) यो कार्यविधिको नाम धार्चे गाउँपालिकाको "गाउँ अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१" रहेको छ ।

ख) यो कार्यविधि स्थानीय राजपत्रमा भएको मितिदेखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

क) "कार्यपालिका" भन्नाले धार्चे गाउँपालिकाको गाउँकार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।

ख) "गाउँपालिका" भन्नाले धार्चे गाउँपालिका सम्झनुपर्छ ।

ग "प्रमुख" भन्नाले धार्चे गाउँपालिकाका गाउँ प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।

घ। "उप प्रमुख" भन्नाले धार्चे गाउँपालिकाका गाउँ उपप्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।

घ। "अध्यक्ष" भन्नाले अस्पताल संचालक तथा व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष सम्झनुपर्छ ।

ङ)"अस्पताल प्रमुख" भन्नाले अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक मध्ये गाउँपालिकाको कार्यालयले तोकेको चिकित्सकलाई सम्झनुपर्छ ।

च)"ऐन" भन्नाले धार्चे गाउँपालिकाको "स्थानीय स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७७" लाई सम्झनुपर्छ ।

छ)"अस्पताल" भन्नाले धार्चे गाउँपालिकाले संचालन गरेको धार्चे गाउँ अस्पताललाई सम्झनुपर्छ ।

ज)"कार्यविधि" भन्नाले गाउँ अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९ सम्झनुपर्छ ।

झ)"व्यवस्थापक" भन्नाले अधिकृतस्तरको स्थायी कर्मचारी मध्येबाट गाउँपालिकाले तोकेको कर्मचारीलाई सम्झनुपर्छ ।

ज)"चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी" भन्नाले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित परिषदबाट अनुमति प्राप्त व्यक्ति सम्झनुपर्छ ।

ट"गाउँपालिका क्षेत्र" भन्नाले धार्चे गाउँपालिकाको भूभाग सम्झनुपर्छ ।

ड"पदाधिकारी" भन्नाले व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र सदस्य लगायतका पदाधिकारी सम्झनु पर्छ ।

ढ"समिति" भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठित गाउँ अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन समितिलाई सम्झनुपर्छ ।

ण)"शाखा" भन्नाले गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखा सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद २

अस्पताल व्यवस्थापन समितिको गठन तथा संचालन

३. समितिको गठन:

१) अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि देहाय बमोजिमको एक व्यवस्थापन समिति हुनेछ ।

क) गाउँ प्रमुख अध्यक्ष

ख) गाउँ उपप्रमुख उपाध्यक्ष

ग) गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृतस्तरको प्रतिनिधि सदस्य

घ) अस्पताल रहेको वडाको वडाध्यक्ष सदस्य

ड) सामाजिक विकास समिति संयोजक- सदस्य

च) अस्पताल प्रमुख सदस्य

छ) गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख सदस्य

ज) गाउँपालिका भित्रका राष्ट्रिय सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका मध्ये अध्यक्षबाट मनोनित एक जना सदस्य

झ) अस्पतालको व्यवस्थापक सदस्य सचिव (व्यवस्थापक रिक्त भएको अवस्थामा कार्यालय प्रमुखले नै सदस्य सचिवको रूपमा कार्य गर्नेछ ।)

२) समितिले आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य क्षेत्रका विषय विज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।

३) उपदफा १ को खण्ड (ज) र (झ) बमोजिमका सदस्यहरुको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ र निजको पुनः मनोनयन हुन सक्नेछ ।

४) उपदफा ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा १ को खण्ड (ज) र (झ) बमोजिमका सदस्यहरुले समितिको हित विपरित कुनै काम गरेको पाइएमा समितिको सिफारिसमा अध्यक्षले निजलाई जुनसुकै बखत सदस्य पदबाट हटाउन सक्नेछ । त्यसरी पदबाट हटाउनु अघि निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मनासिब मौका दिनु पर्नेछ ।

४. काम, कर्तव्य र अधिकार:

समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क) नेपाल सरकारबाट जारी गरिएको आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गराउने ।

ख) अस्पतालबाट गुणस्तरिय, प्रभावकारी एवं दीर्घो सेवा प्रवाहको लागि स्वास्थ्य संस्थाको उन्नती र विकासको सन्दर्भमा आवश्यक नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।

ग) अस्पतालको नियमित संचालन र व्यवस्थापनको लागि आवश्यक श्रोत साधन जुटाउन पहल गर्ने, वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्ने ।

घ) अस्पतालबाट प्रवाह भएका सेवाहरूको नियमित अनुगमन र समिक्षा गरी सेवाको निरन्तर रूपमा गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न आवश्यक निर्णय लिने ।

ङ) स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधा सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड कार्यान्वयनको सुनिश्चितताको लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने छ ।

च) अस्पतालमा कार्यरत जनशक्तिको उपलब्धता, क्षमता विकास र वृत्ती विकासको लागि आवश्यक कार्य गर्ने साथै अस्पतालको जनशक्तिको सेवा, शर्त, पारिश्रमिक र अन्य सुविधाहरूका सम्बन्धमा कार्यपालिकालाई सिफारिस गर्ने ।

छ) सर्वसुलभ र गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र उपलब्धता सुनिश्चित गराउनका लागि आवश्यक मानव श्रोत व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने, सेवा प्रदायक र स्वास्थ्यकर्मीलाई सहज रूपमा कार्य गर्न अनुकूल तथा सुरक्षित वातावरण सृजना गर्ने र उच्च कार्य सम्पादनका लागि प्रोत्साहित गर्ने ।

ज) स्थानीय समुदायलाई स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको सुनिश्चितता गर्न आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

झ) भौगोलिक क्षेत्र, अल्पसंख्यक, आदिवासी जनजाति, जेष्ठ नागरिक, विपन्न वर्ग, अपांगता भएका, बालबालिका, किशोर किशोरी, महिला समूह समेतलाई मध्येनजर राखी अस्पतालको प्राथमिकता र योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने/गराउने ।

स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम, खोप कार्यक्रम, बाल स्वास्थ्य तथा मातृशिशु सुरक्षा कार्यक्रम जस्ता राष्ट्रिय अभियान तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनको आवश्यक प्रबन्ध गर्ने गराउने ।

ट) अति विपन्न, असहाय तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई निशुल्क वा सहूलियतपूर्ण स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न आवश्यक प्रबन्ध गर्ने गराउने ।

ठ) अस्पतालको भौतिक सम्पत्तिको एकिन तथ्यांक अध्यावधिक गर्न एवं सम्पत्तिको संरक्षण तथा मर्मत संभारको व्यवस्थापन गर्ने/गराउने ।

ड) अस्पतालबाट दिइने सेवाको लक्ष्य अनुसार प्रगति भए नभएको अनुगमन गर्ने ।

ढ स्वास्थ्य सेवामा सुशासन, जनसहभागिता र सामाजिक जबाफदेहिता सुनिधित, सेवाग्राहीमैत्री स्वास्थ्य सेवालाई सुदृढिकरण गर्न सहयोग तथा सहजिकरण गर्ने ।

ण) अस्पतालले लिने सेवा शुल्क निर्धारण गर्नका लागि गाउँपालिकालाई सिफारिस गर्ने ।

त) अस्पतालको विकासका लागि आर्थिक तथा अन्य सहयोग जुटाउन सम्बन्धित निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

थ अस्पताल सञ्चालनको लागि गाउँपालिकाले दिएका निर्देशनहरु र स्वीकृत कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।

द। अस्पताबाट सेवा प्रवाहको क्रममा आएका गुनासोहरुको उचित सम्बोधन र व्यवस्थापन गर्ने ।

ध) प्रचलित कानुन बमोजिम निर्धारण गरिएका स्वास्थ्य सेवाको कार्यान्वयनका लागि व्यवस्थापन, समन्वय र सहयोग गर्ने ।

ना संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबाट संचालित गरेका स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रममा तथा अभियानहरु संचालन गर्ने ।

प) गाउँपालिकाले तोके बमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

५. समितिको बैठक र संचालन विधि:

१) समितिको अध्यक्षको निर्देशनमा सदस्य सचिवले कम्तिमा दुई महिनाको एक पटक समितिको बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।

तर, आवश्यकता अनुसार जुनसुकै अवस्थामा पनि बैठक बस्ने सक्नेछ ।

२) समितिका कुल सदस्य सङ्ख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्य उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागी गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ । ३) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

४) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा गाउँपालिकाको उपप्रमुखले अध्यक्षता गर्नेछ ।

५। बैठकको निर्णय सदस्य सचिवले प्रमाणित गर्नेछ ।

६) समितिको बैठक सम्बन्धि अन्य कार्यविधि आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-३

कोष तथा लेखा परिक्षण

६. अस्पतालको कोष:

१) अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन समितिको नाममा छुट्टै मुल, चालु कोष रहनेछ ।

२) उप दफा (१) बमोजिम कोषमा देहाइका रकमहरु रहनेछन ।

क) नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान सहायता रकम ।

ख) गाउँपालिकाबाट प्राप्त रकम ।

ग) अस्पतालले संचालन गरेको सेवा बापत रकम ।

- घ) कुनै विदेशी सरकार, व्यक्ती वा अन्तर्राष्ट्रीय व्यक्ती वा संस्थाले दिएको चन्दा र वस्तुगत प्राप्त रकम ।
- ङ) व्यवस्थापन समितिको पहलबाट प्राप्त रकम ।
- च) वैदेशिक अनुदान, संघ संस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त अनुदान र सहयोग रकम ।
- छ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
- ३) उपदफा (२) को (च) बमोजिमको रकम प्राप्त गर्नु अगाडी प्रचलित कानून बमोजिम गाउँपालिका वा सम्बन्धित निकाएको स्विकृति लिनुपर्नेछ ।
- ४) अस्पताललाई प्राप्त हुने सबैप्रकारका आम्दानी उपदफा(१)बमोजिमको मुल कोष खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ ।
- ५) अस्पताल व्यवस्थापन समितिको तर्फबाट गरिने सम्पूर्ण खर्च उपदफा (१) बमोजिमको चालु कोषबाट हुनेछ ।
- ६) समितिले अस्पतालको नियमित स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र जनस्वास्थ्यका प्रचलित मापदण्ड एवं मूल्य मान्यता प्रतिकुल नहुने कुराको सुनिश्चित गरी आन्तरिक स्रोत साधन व्यवस्थापन गर्न अस्पतालको भौतिक सम्पत्तिको सदुपयोग गर्न सक्नेछ ।

७. कोष संचालन तथा खर्च:

- १) अस्पतालको खाता संचालन अस्पताल प्रमुख र गाउँपालिकाको लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ तर अस्पतालमा लेखापाल पद रिक्त भएको खण्डमा समितिले तोके बमोजिम अस्पताल प्रमुख र तोकिएको अधिकारीको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।
- २) अस्पतालको आयव्ययको लेखा महालेखा परिक्षकको कार्यालयले निर्धारण गरेको ढाँचा बमोजिम हुनेछ ।
- ३) कोषको खाता संचालन समितिले निर्णय गरे बमोजिम सरकारी कारोबार गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकबाट मान्यता प्राप्त क वर्गको बैंक हुनेछ ।
- ४) अस्पतालको आर्थिक कारोबारको उत्तरदायित्व, जिम्मेवारी र जवाफदेहिता आर्थिक कारोबारको निर्णयकर्ता र सम्बन्धित खाता सञ्चालन गर्न अधिकार प्राप्त कर्मचारीको हुनेछ ।
- ५) कोषको रकम खर्च गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

८. लेखा परिक्षण:

- १) आन्तरिक लेखा परिक्षण गाउँपालिकाको आन्तरिक लेखा परिक्षण शाखाबाट हुनेछ ।
- २) कोषको अन्तिम लेखा परिक्षण गाउँपालिकाले तोकेको दर्तावाला लेखापरिक्षक बाट हुनेछ ।
१०. सेवा शुल्क सम्बन्धि व्यवस्था: अस्पतालबाट प्रदान गरिने सेवाको आवश्यक शुल्क समितिको सिफारिसमा गाउँपालिकाले स्वीकृत गरे बमोजिम हुनेछ । तर, निःशुल्क भनि तोकिएका सेवाको शुल्क लिन पाइनेछैन ।

परिच्छेद-४

जनशक्ति, औषधी तथा उपकरणको व्यवस्थापन

११. जनशक्ति व्यवस्थापन:

१) अस्पतालमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाले दरबन्दी स्वीकृत गरे अनुसारको देहाय बमोजिमका कर्मचारीको व्यवस्था हुनेछ ।

क)स्थायी: नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सेवाबाट समायोजन भइ आएका स्वास्थ्य जनशक्ति र लोकसेवा आयोगबाट पदपूर्ति हुने स्थायी जनशक्ति,

ख) करार: करार सेवामा भर्ना गरिएका जनशक्ति,

ग) ज्यालादारी: गाउँपालिकाबाट निधित कामको लागि निश्चित अवधि तोक्यो दैनिक/मासिक ज्यालादारीमा काममा लगाइएका कर्मचारी ।

२) अस्पतालमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई समितिको आर्थिक सक्षमता भएको अवस्थामा थप सुविधाको व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

३) नियमित सेवा बाहेक थप स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई समितिले निर्णयानुसार थप सुविधा उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

४) समितिले गाउँपालिकासँग समन्वय गरी सरकारी, निजी तथा गैरसरकारी स्वास्थ्यसंस्थासँगको साझेदारीमा सेवा करारमार्फत पनि जनशक्ति व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ ।

१२. अभ्यासकर्ता सम्बन्धी व्यवस्था:

अस्पतालमा मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थामा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई OJT or Internship गर्न अस्पतालले प्रचलित कानून बमोजिम र समितिले तोकेको शुल्क लिई अभ्यासकर्ताको रूपमा नियमानुसार काममा लगाउन सक्नेछ ।

१३. कर्मचारी तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सेवा सुविधा:

कर्मचारी तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सम्पूर्ण सेवा, सुविधा, अतिरिक्त समय, रात्रिकालिन सेवा, जोखिम भत्ता तथा सट्टा विदा प्रचलित कानून बमोजिम तथा समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१४. अस्पताल प्रमुखको काम कर्तव्य र अधिकार:

१) अस्पतालको कार्यालय प्रमुख भइ कामकाज गर्ने

२) अस्पताल व्यवस्थापन समितिको अधिनमा रहि प्रचलित कानून बमोजिम जारी गरिएका आधारभुत स्वास्थ्य सेवा तथा आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञ सेवा प्रवाह गर्न न्यूनतम सेवा मापदण्डलाई कार्यान्वयन गर्ने र अस्पतालको दैनिक सेवा सञ्चालन गर्ने ।

३) अस्पताल सञ्चालनका लागि सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने ।

४) अस्पताल सञ्चालनका लागि वार्षिक बजेट, कार्यक्रम तयार गरी समितिमा पेश गर्ने ।

५) अस्पतालको गुणस्तर कायम राख्न, क्षमता अधिवृद्धि गर्न, स्तर उन्नति गर्न तथा अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्न समितिले तोके बमोजिम गर्ने ।

६) समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

१५. व्यवस्थापकको काम कर्तव्य र अधिकार:

१) समितिको सदस्य सचिवको रूपमा काम गर्ने ।

२) अस्पताको दैनिक सेवा सञ्चालन गर्न गाउँपालिका तथा अन्य निकायहरूसँग समन्वय गर्ने ।

३) समितिको निर्णय निर्देशन कार्यान्वयन गराउने ।

४) अस्पताल सञ्चालनका लागि वार्षिक बजेट, कार्यक्रम तयार गर्न अस्पताल प्रमुखलाई सहयोग गर्ने ।

५) अस्पतालको जिन्सी तथा अन्य सम्पत्तिको रेखदेख गर्ने गराउने ।

६) अस्पतालको आर्थिक तथा प्रशासनिक कार्य गर्ने ।

७) अस्पतालमा संचालित सेवा तथा विभागहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गरी समिति र अस्पताल प्रमुखलाई प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

८) गाउँपालिका, समिति र अस्पताल प्रमुखले तोके बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

१६. औषधी खरीद, भण्डारण तथा वितरण:

१) गाउँपालिकाबाट निशुल्क वितरण गर्ने औषधी तथा अस्पताल फार्मसीबाट विक्रि वितरण गर्ने औषधी अपर्याप्त भई तत्काल आवश्यक भएमा गाउँपालिकासँगको समन्वयमा अस्पतालले आवश्यक औषधी खरिद गर्न सक्नेछ ।

२) अस्पतालले वार्षिक रूपमा आवश्यक पर्ने औषधी तथा स्वास्थ्य उपकरणको अनुमान गरी वार्षिक खरिद योजना गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

३) अस्पतालले निःशुल्क उपलब्ध गराउने औषधी नियमित रूपमा उपलब्धताको व्यवस्था गाउँपालिकाले गर्नेछ ।

४) अस्पतालले अस्पतालमा आउने विरामीको संख्या तथा रोगको आधारमा औषधीको माग तथा आपूर्तिको नियमित सन्तुलनको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

५) औषधीको नष्ट हुनबाट बचाउन तथा गुणस्तर कायम गर्न नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड अनुसार औषधी भण्डारण गर्नुपर्नेछ ।

६) औषधी वितरण गर्दा औषधी विक्रि वितरण सम्बन्धी सहिता र औषधी सम्बन्धी प्रचलित कानूनको पालना गर्नुपर्नेछ ।

७) अस्पतालले आपूर्ति व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा नियमित रूपमा औषधी उपकरणको विवरण पठाउनुपर्नेछ ।

१७. फार्मसी संचालन गर्ने:

१) निःशुल्क औषधी वितरण तथा अस्पतालमा आवश्यक औषधी विक्रि वितरण गर्न अस्पतालले आफ्नै फार्मसी संचालन गर्नेछ ।

२) फार्मसी मार्फत विक्रि वितरण गर्ने औषधीको व्यवस्थापन गाउँपालिकाको समन्वयमा अस्पतालले गर्नेछ ।

३) फार्मसी संचालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून र फार्मसी संचालन निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

१८. एम्बुलेन्स संचालन:

१) अस्पतालले गाउँपालिका बाट प्राप्त वा अन्य संघ संस्थाको सहयोग र साझेदारीमा एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्न सक्नेछ ।

२) एम्बुलेन्स संचालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१९. स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन:

१) अस्पतालले २४ सै घन्टा आकस्मिक सेवा प्रदान गर्नेछ ।

२) अस्पतालमा संभव उपचार तत्काल गरी थप उपचार आवश्यक भएमा उपयुक्त स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्नुपर्नेछ ।

३) अस्पतालले प्रदान गर्ने आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको विवरण, सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मीको जिम्मेवारी र कर्तव्य समेत खुल्ने गरी आकस्मिक उपचार कक्षमा सबैले देखे ठाउँमा राख्नुपर्नेछ ।

४) अस्पतालले प्रदान गरेको सेवामध्ये आधारभूत स्वास्थ्य सेवाभित्र पर्ने आकस्मिक उपचार निःशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्नेछ र आधारभूत सेवा बाहेकका आकस्मिक उपचारको खर्चको व्यवस्थापन स्वास्थ्य बीमा भएको हकमा सोही बीमाबाट र बीमा नभएको वा बीमा रकमले नपुगेको अवस्थामा सम्बन्धित व्यक्ति, निजको अभिभावक, परिवारका सदस्य, संरक्षक वा संरक्षकत्व गरिरहेको व्यक्तिले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

५) अस्पतालमा कसैलाई पनि आकस्मिक उपचार सेवाबाट वञ्चित गरिनेछैन । अति विपन्न, बेवारिसे, तत्काल संरक्षक र अभिभावक नभएका सेवाग्राहीलाई अस्पतालको मुल कोषबाट खर्च व्यहोर्ने गरी आकस्मिक सेवा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ र सो को सोध भर्ना गाउँपालिकाबाट हुनेछ ।

६) अस्पतालले नेपाल सरकारबाट संचालित सेवा वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको प्रोटोकल, मापदण्ड, निर्देशिका अनिवार्य रूपमा पालना गर्नुपर्नेछ ।

७) अस्पतालमा विश्व स्वास्थ्य संगठनले निर्धारण गरेका मापदण्ड बमोजिम संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणको व्यवस्था हुनेछ र सोको नियमित र प्रभावकारी अनुगमनको व्यवस्था हुनेछ । सेवा प्रदायक चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सुरक्षाको लागि विभिन्न सरुवा रोग विरुद्धको खोप तथा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

८) स्वास्थ्य सेवा संचालन र पुर्वाधार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून, स्वास्थ्य संस्थाको न्यूनतम सेवा मापदण्ड र प्रोटोकल बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

९) उपचारको लागि आएको बिरामीलाई उपयुक्त कारणले उपचार गर्न नसकिने अवस्था भएमा अस्पतालले अस्पतालमा उपलब्ध भएको सेवा प्रदान गरि थप उपचारको लागि तुरुन्त त्यस्तो बिरामीलाई उपचार प्रदान गर्न सक्ने स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्नु पर्नेछ । अस्पतालमा उक्त सेवा, जनशक्ति र उपचार हुनसक्ने अवस्था हुँदा हुँदै प्रेषण गर्न पाइने छैन ।

१०) अस्पतालले प्रेषण गर्ने संस्थाहरूको पूर्व पहिचान गरी सो को अध्यावधिक सूची राख्नुपर्दछ र प्रेषण गर्दा तत्काल सेवाको सुनिश्चितता गरेर मात्र पठाउनु पर्नेछ ।

११) अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सेवाग्राहिको इच्छा बमोजिम निजलाई पायक पर्ने वा चाहेको स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्न बाधा पुग्ने छैन ।

परिच्छेद-५

विविध

२०. अस्पतालको संगठन संरचना: अस्पतालको आफ्नै संरचना हुनेछ। संरचना प्रचलित कानून बमोजिम गाउँपालिकाबाट स्वीकृत भए अनुसार हुनेछ।

२१. साझेदारी गर्न सक्ने: अस्पतालको सेवालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन अस्पतालको स्तरोन्नती सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापन, क्यान्टिन, सुरक्षा व्यवस्था, लन्ड्री, एम्बुलेन्स तथा शव वाहन सेवा लगायतका व्यवस्थापन गर्न र विशेषज्ञ सेवा संचालन गर्न गाउँपालिकासँग समन्वय गरी आवश्यकता अनुसार प्रचलित कानून बमोजिम सामुदायिक, सरकारी, निजी तथा गैरसरकारी निकाय वा संस्थासँग अस्पतालले सम्झौता वा साझेदारी गर्न सक्नेछ।

२२. वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने: समितिले वर्षभरीको काम कारवाहीको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र समिक्षा गरी गाउँकार्यपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।

२३. निर्देशन पालना गर्नुपर्ने: गाउँपालिकाले दिएका निर्देशनहरूको पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ।

२४. गाउँपालिकालाई आर्थिक दायित्व सृजना गर्न नहुने: गाउँपालिकाको स्वीकृति विना समितिले गाउँपालिकालाई थप आर्थिक भार पर्ने गरी दायित्व सृजना गर्न पाइने छैन।

२५. अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्ने: समितिले आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये आवश्यकता अनुसार केहि अधिकार अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र सदस्य सचिव एवं कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।

२६. कार्यविधिको पालना गर्नुपर्ने: यस कार्यविधिको पालना गर्नु गाउँपालिकाबाट संचालित गाउँ अस्पतालको दायित्व हुनेछ।

२७. व्याख्या गर्ने अधिकार: यस कार्यविधिमा उल्लिखित कुनै प्रावधानको कार्यान्वयनमा समस्या उत्पन्न भएमा गाउँ कार्यपालिकाले सोको व्याख्या गर्नेछ।

२८. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा उल्लेख भएमा विषयहरू यसै कार्यविधि बमोजिम र यसमा उल्लेख नभएका अन्य कुरामा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

२९. संसोधन गर्नु परेमा: यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरूको संसोधन गर्नु परेमा कार्यपालिकाबाट संसोधन हुनेछ।